

БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЗ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА

АСОЦІАЦІЯ СУДОВИХ МЕДИКІВ УКРАЇНИ

ДСУ «ГОЛОВНЕ БЮРО СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»

СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Науково-практичний рецензований журнал № 2/2022

Заснований у грудні 2010 р.

Виходить 2 рази на рік

Головний редактор – д.м.н., професор Бачинський Віктор Теодосович

Засновники журналу:

Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
Буковинський державний медичний університет
Асоціація судових медиків України
ДСУ «Головне бюро судово-медичної експертизи Міністерства охорони здоров'я України»

Редакційна колегія

д.м.н., проф. **О.Я. Ванчуляк** – Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна
д.м.н., проф. **В.Т. Воронов** – Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, м. Вінниця, Україна
к.м.н., доц. **В.В. Войченко** – Голова Асоціації судових медиків України, м. Дніпро, Україна
к.м.н., доц. **М.С. Гараздюк** – Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна
д.м.н., проф. **Сілке Грабхер (Silke Grabherr)** – Науково-Практичний Центр Судової Медицини, Університетська Клініка Женеви та Лозанни, м. Лозанна, Швейцарська Конфедерація
д.м.н., проф. **О.М. Гуров** – Харківська медична академія післядипломної освіти, м. Харків, Україна
д.м.н., проф. **О.В. Дунаєв** – Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна
д.м.н., проф. **Н.М. Козань** – Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ, Україна
д.м.н., проф. **С.В. Козлов** – Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро, Україна
д.м.н., проф. **Г. Ф. Кривда** – Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна
д.м.н., проф. **Є.Я. Костенко** – Голова Асоціації судових стоматологів України, Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна
д.м.н., проф. **В.Д. Мішалов** – Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна
д.м.н., проф. **Б.В. Михайличенко** – Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна
д.м.н., проф. **І.Г. Савка** – Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна
к.м.н., доц. **Джозеф Сідло (Jozef Šidlo)** – Інститут судової медицини Медичного університету ім. Коменського, м. Братислава, Республіка Словаччина
д.м.н., проф. **А.М. Падуре** – Державний університет медицини і фармації ім. М. Тестеміцану, м. Кишинів, Республіка Молдова
Курт Трубнер (Kurt Truebner) – Голова Асоціації судових медиків Східної Європи, Інститут судової медицини Дуйсбург-Ессенського Університету, м. Ессен, Федеративна Республіка Німеччина
д.ф.-м.н., проф. **О.Г. Ушенко** – Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, м. Чернівці, Україна
д.м.н., проф. **В.В. Франчук** – Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського, м. Тернопіль, Україна

Наказом МОН України № 735 від 29.06.2021 р. «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства» журнал включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 25013-14953ПР), галузь науки «Медицина», спеціальність –222.

Мова видання: українська та англійська

Журнал «Судово-медична експертиза» реферується Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України та включений до реєстру бібліометричної бази даних «**Google Scholar**», реферативної бази даних «**Україніка наукова**», обробляється та відображається в Українському реферативному журналі «**Джерело**».

Електронна версія журналу представлена на сайті Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

Рекомендовано:

Вченою радою Буковинського державного медичного університету (протокол №10 від 23.02.2023 р.)

Президією Асоціації судових медиків України (протокол №1 від 16.02.2023 р.)

Зміст

ДИСКУСІЙНІ, АКТУАЛЬНІ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Гуров О. М., Антонов А. Г., Сургай Н. М., Шилан В. І., Гладких Д. Б., Узбек Т. С. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ.....	3
Гуров О. М., Антонов А. Г., Сургай Н. М., Шилан В. І., Гладких Д. Б., Узбек Т. С. КОНЦЕПЦІЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕФОРМИ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	8
Shilan K. V., Bachynskiy V. T. MODERN POSSIBILITIES OF SOLVING THE PROBLEM OF DETERMINING THE DEGREE OF BLOOD LOSS IN FORENSIC MEDICAL PRACTICE.....	14

ОРИГІНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Бачинський В. Т., Сирота Б. В., Бачинська-Хоменко І.В., Сирота К. А. МЕДИКО-СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА ПНЕВМОНІЇ, У ТОМУ ЧИСЛІ СПРИЧИНЕНІ COVID-19, У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ ПРОТЯГОМ 2018-2021 Р.....	20
Kusliy Yu. Yu, Shevchuk Yu.G., Fomin O. O., Adamchuk O. F., Konopelniuk O. V. PECULIARITIES OF SOOT DEPOSITION, TEARING OF CLOTHING AND HUMAN BODY SIMULATOR DURING SHOOTINGS FROM «FORT 12R» AND «AE 790G1» PISTOLS.....	36
Perebetsiuk A.M., Gunas I.V., Fomina L.V., Prokopenko S.V., Terehovska O.I. PECULIARITIES OF ADDITIONAL SHOT FACTORS DEPOSITION WHEN FIRING FROM «FORT 9R» AND «FORT 17R» PISTOLS.....	43
Zelenchuk G. M., Kozan N. M. DERMATOGLYPHIC FEATURES OF MEN'S FINGERS PRONE TO DRUG.....	50
Зозуля В. М. ОСОБЛИВОСТІ УШКОДЖЕНЬ ВОДІЇВ ТА ПАСАЖИРІВ У САЛОНІ АВТОМОБІЛІВ КЛАСУ В ПРИ КУТОВОМУ ЗІТКНЕННІ.....	56

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ ТА ЮВІЛЕЇ

БАЧИНСЬКИЙ ВІКТОР ТЕОДОСОВИЧ (ДО 70-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ).....	63
ВОРОНОВ ВЯЧЕСЛАВ ТАРИЕЛОВИЧ (ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ).....	65
ІВАСЬКЕВИЧ ІГОР БОГДАНОВИЧ (ДО 45-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ).....	67
В И М О Г И ДО ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЙ У ЖУРНАЛІ «СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА».....	69

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ ТА ЮВІЛЕЇ

Бачинський Віктор Теодосович

(до 70-річчя від дня народження)

Бачинський Віктор Теодосович народився 15 червня 1952 р. в с. Комарно Городоцького району Львівської області. У 1976 р. закінчив Чернівецький державний медичний інститут. У 1976-1977 рр. пройшов інтернатуру за спеціальністю «Патологічна анатомія». Після її проходження із 1977 р. по 1979 р. працював лікарем-патологоанатомом Чернівецької міської лікарні № 1.

З 1979 р. по 1981 р. навчався в аспірантурі на кафедрі судової медицини ЧДМІ. З 1982 року по 1986 рік – асистент кафедри судової медицини ЧДМІ. У 1986 році був призначений на посаду начальника Чернівецького обласного бюро судово-медичної експертизи, де і працює по теперішній час. У 2003-2005 рр. обіймав посаду начальника управління охорони здоров'я Чернівецької обласної державної адміністрації.

З 1986 р. по 1989 р. працював за сумісництвом асистентом кафедри судової медицини ЧДМІ, з 1989 р. по 2009 р. – доцентом кафедри патоморфології та судової медицини Буковинської державної медичної академії. З 2009 р. по 2011 р. – професор кафедри патоморфології та судової медицини Буковинського державного медичного університету (БДМУ), а з вересня 2011 р. – завідувач кафедри судової медицини та медичного правознавства БДМУ. В. Т. Бачинський пройшов науковий шлях від аспіранта до професора, захистивши у 2009 р. дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук. Одночасно, починаючи з 1986 р. по теперішній час, В. Т. Бачинський очолює Чернівецьке обласне бюро судово-медичної експертизи, що дало можливість значно розширити та покращити матеріально-технічну базу кафедри та бюро, модернізувати навчальний процес і тісно поєднати практичну та наукову діяльність їх співробітників.

Напрями наукових досліджень: лазерна спектрофотометрія біологічних тканин людини в розробці об'єктивних судово-медичних критеріїв визначення давності настання смерті та часу

утворення гематом, зажиттєвості тілесних ушкоджень, встановлення оптичних критеріїв патоморфологічних змін біотканин.

Автор понад 300 наукових праць, співавтор 10 монографій, 10 навчально-методичних посібників, 1 підручника, 26 деклараційних патентів на корисну модель та 10 посвідчень на раціоналізаторські пропозиції. Підготував 1 доктора медичних наук та 4 кандидатів медичних наук. Керує підготовкою 2 докторських дисертаційних досліджень та 2 робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Керівник науково-дослідних робіт: «Експертна діагностика змін біологічних тканин та середовищ людини за морфологічними та лабораторними показниками у вирішенні актуальних питань судово-медичної науки та практики», «Діагностика давності настання смерті та ушкоджень людини, визначення механізму та прижиттєвості їх утворення сучасними морфологічними та фізичними методами для вирішення нагальних завдань правоохоронних органів та слідства». Головний редактор фахового видання категорії В «Судово-медична експертиза». Голова обласного осередку Асоціації судових медиків України.

Віктор Теодосович має вищу кваліфікаційну категорію з судово-медичної експертизи та вищу кваліфікаційну категорію з організації і управління охорони здоров'я, 5-й ранг та вищий клас державного службовця.

За високий професіоналізм та сумлінне ставлення до службових обов'язків, відданість справі йому присвоєно в 1995 р. почесне звання «Заслужений лікар України». Нагороджений пам'ятними медалями: «10 років МВС України» (2000 р.); «Медицина Буковини» (2002 р.); орденом «Агапіта Печерського» II-го ступеня (2004 р.); «За сприяння органам внутрішніх справ України» (2008 р.), «90 років карному розшуку України» (2009р.); «За жертвність та любов до України» (2018 р.). Також нагороджений почесними відзнаками: «За плідну співпрацю» (2014 р.); «За службу державі» (2016 р.); «За сприяння» (2017 р.); «За заслуги перед Буковиною» (2017 р.). За впровадження інноваційних технологій нагороджений золотою медаллю в м. Яси, Румунія (2010 р.).

Професорсько-викладацький склад Буковинського державного медичного університету, Асоціація судових медиків України, як і всі судово-медичні експерти України від щирого серця вітають Бачинського Віктора Теодосовича з ювілеєм, бажають міцного здоров'я та подальших творчих успіхів у роботі на користь нашої Держави!

Воронов Вячеслав Таріелович
(до 75-річчя від дня народження)

Вячеслав Таріелович Воронов народився 2 вересня 1947 р. у м. Москва. У 1973 р. закінчив Красноярський державний медичний інститут, а упродовж 1973-1974 рр. навчався інтернатуру за фахом «судово-медична експертиза». У 1976 р. здобув спеціалізацію за тим самим фахом в ХМАПО під керівництвом відомого українського професора В. І. Кононенка. Працював судово-медичним експертом, завідувачем відділення в Норільському районному відділенні Красноярського крайового бюро судово-медичної експертизи. Організував у відділенні судово-гістологічну лабораторію і проводив як експертизи загального профілю, так і судово-гістологічні дослідження.

Протягом 1976-1982 рр. заочно навчався в аспірантурі в Науково-дослідному інституті МОЗ СРСР. Захистив кандидатську дисертацію на тему «Раптова смерть від ішемічної хвороби серця в умовах Крайньої Півночі», яку виконував під керівництвом відомих вчених: В. Г. Науменка, А. В. Капустина, Г. Г. Автандилова, В. І. Алісієвича.

За рекомендацією начальника Українського республіканського бюро судово-медичної експертизи професора Ю. П. Шупика був призначений у 1985 р. начальником Вінницького обласного бюро судово-медичної експертизи. На цій посаді активно працював над посиленням матеріально-технічної бази бюро, результатом праці було створення 12 міжрайонних відділень у різних районах області. У 2013 р. збудовано новий комплекс будівель обласного бюро судмедекспертизи. Продовжував наукове дослідження за темою раптової серцевої смерті під керівництвом відомих українських вчених В. І. Кононенка, Б. І. Когана, І. В. Гунаса.

За свою плідну працю був неодноразово нагороджений різними відзнаками облдержадміністрацій, правоохоронних органів, медичної спільноти та судових медиків України. Понад 20 років присвятив підготовці студентів на кафедрі патологічної анатомії, судової медицини та права ВНМУ ім. М. І. Пирогова. У 1999 р. отримав вчене звання доцента. Обраний членом-кореспондентом МАІА (міжнародної академії інтегративної антропології). Автор численних наукових праць та публікацій.

У цей час основний напрямок наукової роботи – методологічні питання судово-медичної експертизи із застосуванням сучасних положень філософії, логіки, загальної теорії систем.

Високий професіоналізм і авторитет В. Т. Воронова, його сумлінне ставлення до роботи і відданість обраному фаху, особисту дисциплінованість, доброзичливість однаково відзначають і високо оцінюють як судові медики України, так і в колах медичної спільноти й правоохоронців Вінничини. Він очолює відокремлений підрозділ Асоціації судових медиків України в області.

Асоціація судових медиків України та всі судово-медичні експерти України від щирого серця вітають ювіляра з днем народження, бажають міцного здоров'я, активного і щасливого довголіття, успіхів у творчій та практичній діяльності.

Іваськевич Ігор Богданович
(до 45-річчя від дня народження)

Іваськевич Ігор Богданович народився 26 жовтня 1977 р. в м. Рогатин Івано-Франківської області в сім'ї службовців. У 1994 р. вступив до Івано-Франківської державної медичної академії. У 2000 р. закінчив повний курс академії, отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Лікувальна справа» та здобув кваліфікацію лікаря-лікувальника. Упродовж 2000-2001 рр. навчався в інтернатурі на базах Івано-Франківського обласного бюро судово-медично експертизи та Івано-Франківської державної медичної академії, після закінчення якої йому присвоєно звання лікаря-спеціаліста за

спеціальністю «судово-медична експертиза».

У 2001 р. обіймав посаду лікаря судово-медичного експерта у в Івано-Франківському обласному бюро судово-медичної експертизи, працюючи у відділах експертизи трупів, потерпілих, обвинувачених та інших осіб, а також здійснюючи виїзди на місця подій в м. Івано-Франківську та сусідніх районах.

Цього самого року переведений на посаду лікаря судово-медичного експерта Галицького міжрайонного відділення Івано-Франківського обласного бюро судово-медичної експертизи, обслуговував Рогатинський та Галицький райони, м. Бурштин, а також за сумісництвом – Калуський, Рожнятівський і Долинський райони.

У березні 2014 р. Ігор Богданович призначений на посаду виконувача обов'язків начальника, а в червні цього самого року – на посаду начальника Івано-Франківського обласного бюро судово-медичної експертизи.

У 2014-2016 рр. навчався за 18-місячною очно-заочною формою в НМАПО ім. П. Л. Шупика на циклі спеціалізації за фахом «Організація і управління охороною здоров'я» (для начальників управлінь охорони здоров'я і керівників медичних закладів, що надають високоспеціалізовану (третинного рівня) медичну допомогу).

Ігор Богданович освоїв і володіє необхідними методами досліджень в судовій медицині, розвиває матеріально-технічну базу бюро, значну увагу приділяє кадровому забезпеченню бюро, планово удосконалює судово-медичну службу області шляхом впровадження в практику роботи

установи нових методів досліджень, що сприяє чіткій організації виявлення та розслідування кримінальних злочинів на теренах області, заходам щодо поліпшення охорони здоров'я населення Івано-Франківської області.

Ігор Богданович є головою регіонального відокремленого підрозділу Асоціації судових медиків України в Івано-Франківській області, головним спеціалістом з судово-медичної експертизи ДООЗ ОДА, головою комісії комісійних судово-медичних експертиз, головою експертно-кваліфікаційної комісії та методичної ради Івано-Франківського ОБ СМЕ, має вищу кваліфікаційну категорію за спеціальностями «судово-медична експертиза» та «організація і управління охороною здоров'я», 1-й кваліфікаційний клас судового експерта Івано-Франківського національного медичного університету та є керівником групи інтернів під час проходження ними навчання в заочній частині інтернатури за спеціальністю «судово-медична експертиза».

Протягом 2-х років бере активну участь у роботі законодавчого забезпечення реформування судово-медичної служби України. Так, 6 квітня і 23 вересня 2016 р. виступав з обговоренням на засіданнях «круглого столу» з питань реформування судово-медичної служби України, який провів Комітет Верховної Ради України з питань охорони здоров'я.

За час своєї роботи за сумлінну працю, вагомий особистий внесок у розвиток охорони здоров'я, активну громадянську позицію та високий професіоналізм Ігор Богданович нагороджений ювілейною медаллю «60 років Івано-Франківському обласному бюро судово-медичної експертизи» (2005 р.), почесними грамотами Івано-Франківського ОБСМЕ (2008 р., 2010 р.), Головного управління охорони здоров'я (2011 р.), голів Івано-Франківської ОДА та Івано-Франківської обласної ради (2014 р.), Головного бюро судово-медичної експертизи МОЗ України (2017 р.).

З вересня 2022 року, відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 69/2022 старший лейтенант Іваськевич Ігор Богданович призваний по мобілізації на військову службу до лав Збройних Сил України. 13 вересня 2022 року призначений на посаду слухача курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації центру підвищення кваліфікації Національної академії сухопутних військ ім. Петра Сагайдачного. 15 жовтня 2022 року призначений на посаду офіцера резерву запасної роти військової частини А1815. 19 листопада 2022 року старший лейтенант Іваськевич Ігор Богданович призначений на посаду заступника командира розвідувальної роти з морально-психологічного забезпечення військової частини А1815.

Вітаючи ювіляра з днем народження та багаторічною творчою і практичною діяльністю, бажаємо йому міцного здоров'я, активного і щасливого довголіття та успіхів у роботі.

ВИМОГИ

до оформлення публікацій у журналі «Судово-медична експертиза»

До друку приймаються статті українською й англійською мовами обсягом 10-15 сторінок (включаючи таблиці, ілюстрації, резюме, перелік посилань тощо), оглядові статті – до 20 сторінок, короткі повідомлення, рецензії – до 5 сторінок, інші матеріали (історичні нариси, ювілеї) – 2-3 сторінки. Шрифт Times New Roman, 14 кегль, інтервал – 1,5; поля – по 2,0 см, в редакторі Word версії 7,0 і вище. Не рекомендується автоматично переносити слова в текстовому редакторі.

Назва файлу має відповідати прізвищу першого автора.

До статті додаються:

- Рукопис статті та реферату статті в роздрукованому вигляді.
- Електронний варіант статті та реферату статті.
- Відомості про автора (співавторів) статті (українською й англійською мовами):
  - Прізвище, Ім'я, По батькові
  - науковий ступінь, вчене звання
  - місце роботи, посада
  - контактні дані: поштова адреса, контактний номер телефону, e-mail
  - уніфікований міжнародний ідентифікатор суб'єктів наукової діяльності (вчених) ORCID <http://orcid.org/>
  - авторський ідентифікатор Researcher ID (Web of Science) <http://www.researcherid.com>
  - авторський ідентифікатор Author ID (Scopus) (за наявності)
- Офіційне направлення за встановленим зразком, з візою керівника установи, в якій виконана робота, завірене круглою печаткою.
- Висновок з біоетичної експертизи.
- Декларація про відсутність/наявність конфлікту інтересів.
- Декларація про відсутність плагіату.
- Два екземпляри Договору на передачу невиключного майнового права на використання наукового твору, підписані автором (співавторами).

Форми для заповнення у форматі PDF представлені на офіційному web-сайті журналу <http://forensic.bsmu.edu.ua/>

СТРУКТУРА СТАТТІ

У заголовку статті зазначають: УДК (універсальний десятковий класифікатор), ініціали та прізвище автора (авторів), назву статті; назву установи (навчальний заклад, НДІ, ЛПЗ тощо), де виконана робота, в називному відмінку, з обов'язковим зазначенням відомчої належності; країну, місто.

Даний блок інформації повинен бути представлений як українською, так і англійською мовами. Прізвища авторів доцільно вказувати так, як і в попередніх публікаціях або транслітерувати за системою BGN (Board of Geographic Names), див. сайт: <http://www.slovnuk.ua/services/translit.php>, паспортна транслітерація. Важливо вказувати офіційно прийняту назву організації, де виконана робота.

Розширене резюме: українською та англійською мовами не більше 2 друкованих сторінок (містить короткий опис матеріалу рукопису: вступ, мета, матеріали та методи, результати дослідження, висновки). Тексти резюме повинні бути автентичними.

Важливо! Розширене авторське резюме до статті є основним джерелом інформації у вітчизняних і закордонних інформаційних системах та наукометричних базах даних, що

індексують журнал. Резюме має викладати лише суттєві факти роботи, за якими читачеві повинна бути зрозуміла суть проведеного дослідження. Відповідно до цього читач визначає, чи варто звертатися до повного тексту статті для отримання більш докладної інформації, яка його цікавить.

Ключові слова: українською й англійською мовами (розділовий знак «;»).

Текст статті повинен мати такі розділи:

- при публікації результатів оригінальних наукових досліджень – вступ, мета та завдання дослідження, матеріали та методи, результати та їх обговорення, висновки, перспективи подальших досліджень, література, references (назва розділів повинна бути виділена жирним шрифтом);
- оглядові статті – авторське рішення викладення матеріалу, узагальнення (або висновки), рекомендації для розвитку наукового напрямку та/або практичної медицини;
- випадки з практики – авторське рішення викладення матеріалу.

Літерні позначення й аббревіатури повинні бути пояснені в тексті при першому використанні.

Таблиці, ілюстрації та графічний матеріал представляються з використанням редакторів WORD з відповідними посиланнями в тексті, їх кількість повинна відповідати змісту статті. Графічний матеріал не повинен дублювати матеріал таблиць. Графіки та схеми не слід переважувати текстовою інформацією.

Порядковий номер таблиці вказується у верхньому правому куті; нижче, на наступному рядку пишеться назва таблиці. Порядковий номер рисунку вказується знизу, зліва під рисунком. Після номеру, на тому ж рядку – назва рисунку, на наступному – пояснення умовних позначень – цифр, букв тощо. У підписах до мікрофотографій вказуються збільшення та метод забарвлення.

Цифрові результати повинні бути наведені в міжнародних одиницях (SI). Не можна вживати скорочення, які не є загально визначеними.

Назви фірм, реагентів та обладнання, що використані в роботі, подаються в оригінальному написанні з уточненням країни виробника.

Бібліографічні посилання в тексті статті подаються цифрою в квадратних дужках; номер посилання вказується в списку літератури в порядку їх цитування в тексті. Бібліографія повинна містити, крім основних робіт, публікації за останні 5 років. Посилання на неопубліковані роботи не допускаються. Автор несе відповідальність за правильність подання бібліографічних даних.

Список літератури друкується на окремому аркуші через 1,0 інтервал у порядку їх цитування в тексті. Кількість цитованих публікацій в оригінальних статтях не повинна перевищувати 30 літературних джерел, в оглядових – 50, у лекціях та інших матеріалах – не більше 30.

Список літератури подається згідно з рекомендаціями з оформлення посилань у наукових роботах за Ванкуверським стилем (Vancouver style) (Citing and referencing: Vancouver: a guide to the styles recommended by Monash schools and departments for students and researchers / Monash University Library. 2015. URL: <http://guides.lib.monash.edu/citing-referencing/vancouver> (viewed on 13.10.2016).

Бібліографічні списки (References) для міжнародних бібліографічних і наукометричних баз даних/систем цитування (Scopus, Web of Science) подаються, включаючи всі джерела літератури, водночас вони повинні бути представлені не тільки мовою оригіналу, але й у латиниці (романським алфавітом).

У романському алфавіті для україномовних джерел використовується наступна структура бібліографічного посилання: автор (транслітерація), назва статті (транслітерація) та переклад назви книги або статті англійською мовою (в квадратних дужках), назва джерела (транслітерація), вихідні дані в цифровому форматі, вказівка на мову статті в дужках (in Ukrainian).

Приклад системи автоматичної транслітерації джерел українською мовою на сайті: <http://www.slovnuk.ua/services/translit.php>.

При складанні пристатейного списку літератури, з урахуванням вимог наукометричних баз даних, рекомендоване використання безкоштовних програм створення бібліографічних описів у романській абетці, що дозволяють автоматично створювати посилання за одним зі світових стандартів: <http://www.easybib.com/> <http://www.bibme.org/> <http://themecraft.net/www/sourceaid.com>

Автори, які публікуються в цьому журналі, погоджуються з наступними умовами:

- Автори залишають за собою право на авторство своєї роботи та передають журналу право першої публікації цієї роботи на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License, котра дозволяє іншим особам вільно розповсюджувати опубліковану роботу з обов'язковим посиланням на авторів оригінальної роботи та першу публікацію роботи в цьому журналі.
- Автори мають право укладати самостійні додаткові угоди щодо неексклюзивного розповсюдження роботи в тому вигляді, в якому вона була опублікована цим журналом (наприклад, розміщувати роботу в електронному сховищі установи або публікувати в складі монографії) за умови збереження посилання на першу публікацію роботи в цьому журналі.
- Політика журналу дозволяє та заохочує розміщення авторами в мережі Інтернет (наприклад, у сховищах установ або на особистих веб-сайтах) рукопису роботи (препринта) як до подання цього рукопису до редакції, так і під час його редакційного опрацювання, оскільки це сприяє виникненню продуктивної наукової дискусії та позитивно позначається на оперативності та динаміці цитування опублікованої роботи (див. The Effect of Open Access).

Автори статті несуть персональну відповідальність за розкриття всіх фінансових і особистих відносин з урахуванням ймовірного конфлікту інтересів.

Матеріали для публікації та супровідні документи подаються на офіційний web-сайт журналу: <http://forensic.bsmu.edu.ua/> та на e-mail: sme@bsmu.edu.ua

Контактна адреса:

Журнал «Судово-медична експертиза»,
Буковинський державний медичний університет
Театральна площа, 2, м. Чернівці, 58002. Україна

**Відповідальний редактор web-сайту журналу – заступник головного редактора д.мед.н,
професор Ванчуляк Олег Ярославович**

Телефон: 0505040911

0967299910

e-mail: sme@bsmu.edu.ua